

Nr 43.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1940 kl. 11 f. m.

Memorial angående ersättning till viss hos 1940 års riksdag anställd personal vid inkallelse till militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap m. m.

I särskilda framställningar hava följande hos 1940 års riksdag anställda personer hemställt om ersättning för avlöningsförmåner, som de fått avstå på den grund, att de under riksdagstiden inkallats till militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering, nämligen stenograferna hos första kammaren E. Ekman, F. Hähnel och G. Julin, stenografen hos andra kammaren F. Klason, kanslisten hos första kammaren T. Vide, förste vaktmästaren hos första kammaren C. Jensen, vaktmästarna hos andra kammaren E. Blomberg och K. Ekberg, vaktmästaren hos andra lagutskottet A. Kjellgren och vaktmästaren hos jordbruksutskottet R. Andersson.

Sedan framställningarna för yttrande överlämnats till riksdagens kanslideputerade, hava dessa efter verkställd utredning i skrivelse till kamrarnas herrar talmän den 22 maj 1940 anfört följande.

Kanslideputerade — som den 27 november 1939 till Herrar Talmän avgivit infortrat yttrande över en av Civilförvaltningens personalförbund gjord framställning om avlöningsförmånerna för de vid riksdagen tillfälligt anställda vaktmästarna och portvakterna under dylik beredskapstjänstgöring och därvid förordat att viss ersättning därvid finge utgå efter prövning från fall till fall — få i anledning av nu förevarande framställningar erinra om att dylik ersättning av riksdagen även tidigare ansetts böra utgå under inkallelse till militärtjänstgöring för rikets försvar.

Sålunda beslöt riksdagen vid 1914 års senare riksmöte, i enlighet med vad statsutskottet i memorial nr 102 hemställt, att till dem av de under dåvarande riksdag hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktbetjante, som inkallats till militärtjänstgöring, skulle av anslaget till riksdags- och revisionskostnader utgå ersättning för härigenom förorsakad minskning i deras inkomster av tjänsten med ett belopp, motsvarande två tredjedelar av deras på tiden för militärtjänstgöringen belöpande arvode. År 1915 medgav riksdagen enligt statsutskottets memorial nr 115 och 119, att de vid samma riksdag hos kamrarna, de ständiga och tillfälliga utskotten samt i riksdagens kansli anställda tjänstemän och vaktmästare, som efter inkallelse fullgjort eller framdeles under riksdagens lopp komme att bestrida militär tjänstgöring utan att av sådan anledning inträffat avbrott i deras tjänstgöring hos riksdagen sträckte sig ut-

över 50 dagar, finge under tiden för deras så beskaffade tjänstgöring under riksdagen uppbära ersättning, tjänstemän med hälften och vaktmästare med två tredjedelar av det på tiden för militärtjänstgöringen belöpande riksdagsarvodet. 1916 års riksdag fattade i förevarande avseende beslut av samma innebörd som skett 1915 (bankoutskottets utlåtande nr 63).

Sedan år 1939 förstärkt försvarsberedskap blivit anbefalld, har Kungl. Maj:t i detta avseende utfärdat åtskilliga författningar med bestämmelser i fråga om avlöning till viss statsanställd civil personal under tjänstledighet för värnpliktstjänstgöring i anledning av försvarsberedskapen samt tjänstledighetsavdrag för vissa civila tjänstemän för värnpliktstjänstgöring i anledning av dylik beredskap. Likaså har riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser angående avlöningsförmåner till befattningshavare i statens och kommuns tjänst under tiden för inkallelse till militärtjänst och andra i samband härmed stående föreskrifter, därvid som regel uppställts den förutsättning att vederbörande efter antagandet till sin befattning fullgjort tjänstgöring i densamma av viss varaktighet. Att framhålla är i detta sammanhang särskilt kungörelsen den 22 december 1939, nr 967, däri till grundsats tagits att civil statstjänsteman, som åtnjuter ledighet från statstjänsten för att fullgöra tjänstgöring såsom visst befäl vid krigsmakten, skall å den civila befattningen avstå samtliga på tjänstledighetstiden belöpande löneförmåner, men likväl skall äga att — om hans månadslön från försvarsväsendet understiger den avlöning för månad, som han vid tjänstgöring i den civila befattningen skulle hava ägt åtnjuta — å sistnämnda befattning uppbära skillnaden.

I avseende å nu förevarande ansökningar finna kanslideputerade för sin del, att sistnämnda s. k. minimiregel skäligen bör äga tillämpning i avseende å förste vaktmästaren i Första kammaren Chr. Jensen, vilken sålunda synes böra beredas ersättning med ett belopp svarande mot skillnaden mellan hans avlöning såsom fanjunkare i reserven och den avlöning han skulle ägt åtnjuta såsom förste vaktmästare.

I avseende å övriga sökande finna kanslideputerade att en skillnad bör göras mellan å ena sidan de av stenograferna Julin, Ekman, Hähnel och Klason samt kanslisten Vide gjorda ansökningarna och å den andra ansökningarna av vaktmästarna Andersson, Ekberg, Kjellgren och Blomberg. I avseende å de fem förstnämnda ansökningarna, vilka avse personer, som principiellt varit oförhindrade att under pågående riksdag förena anställningen hos kamrarna med annat arbete och i flertalet fall från dylik civil arbetsanställning åtnjutit ersättning för förlorade avlöningsförmåner utan skyldighet att därför lämna någon arbetsprestation, synes med hänsyn till ovannämnda grundsatser någon ytterligare gottgörelse från riksdagens sida såsom regel icke kunna förordas, i vart fall icke beträffande de personer, vilkas militärtjänst efter kort tid upphört. Beträffande däremot ovannämnda fyra vaktmästare finna sig däremot kanslideputerade böra förorda att, i likhet med vad som medgavs i ett motsvarande fall under sistförflutna urtima riksdag, sökandena beredas ersättning för de löneförmåner i riksdagstjänsten, från vilka de på grund av militärtjänstgöringen fått avstå, med två tredjedelar av den avlöning, de i likhet med övriga vaktmästare skulle fått uppbära under fortsatt anställning hos riksdagen.

I skrivelse till bankoutskottet den 24 maj 1940 hava *kamrarnas herrar talmän* meddelat, att ovanberörda framställningar behandlats vid ett samma

dag hållet talmanssammanträde i närvaro av de ständiga utskottens ordförande och riksdagens kanslideputerade samt att därvid godkänts de av kanslideputerade gjorda uttalandena. I anledning härav hava herrar talmän hemställt,

a) att förste vaktmästaren hos första kammaren C. Jensen må såsom ersättning för de avlöningsförmåner i riksdagstjänsten, vilka han på grund av militärtjänstgöring fått avstå eller under återstoden av innevarande riksdag må komma att få avstå, uppbära ett belopp, motsvarande skillnaden mellan hans under tiden för militärtjänstgöringen uppburna avlöning såsom fanjunkare i reserven och den avlöning, han under samma tid skulle hava ågt åtnjuta såsom förste vaktmästare hos första kammaren;

b) att envar av vaktmästarna hos jordbruksutskottet R. Andersson, hos andra kammaren E. Blomberg och K. Ekberg samt hos andra lagutskottet A. Kjellgren må åtnjuta ersättning med två tredjedelar av vad han på grund av militärtjänstgöring fått avstå eller under återstoden av innevarande riksdag må komma att få avstå av sina löneförmåner i riksdagstjänsten.

Framställning om ersättning har sedermera till utskottet inkommit från portvakten hos riksdagen A. Svensson, vilken från och med den 15 april 1940 varit inkallad till militär beredskapstjänstgöring.

Mot förslaget, att förste vaktmästaren hos första kammaren C. Jensen *Utskottet.* skulle under ledighet för fullgörande av militärtjänstgöring beredas ersättning av riksdagen med ett belopp, motsvarande skillnaden mellan hans avlöning såsom fanjunkare i reserven och den avlöning, han skulle äga åtnjuta såsom förste vaktmästare, har utskottet ej funnit anledning till erinran.

Vad härefter beträffar frågan om ersättning till övriga sökande har utskottet med hänsyn till vad kanslideputerade anfört funnit ersättning böra tillerkännas allenast vaktmästarna Andersson, Blomberg, Ekberg och Kjellgren. Likaledes torde ersättning böra beredas portvakten Svensson. Vidkommande storleken av ersättningen får utskottet för sin del föreslå, att densamma bestämmes till hälften av de med riksdagstjänsten förenade löneförmånerna. Ersättningen synes utskottet nämligen böra utgå efter samma grunder, som inom statsförvaltningen tillämpas under tjänstledighet i här avsedda fall för sådana icke-ordinarie tjänstemän, vilka åtnjuta avlöning i form av arvode (kung. nr 749/1939).

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva,

1) att förste vaktmästaren hos första kammaren C. Jensen må såsom ersättning för de avlöningsförmåner i riksdagstjänsten, vilka han på grund av militärtjänstgöring fått avstå eller under återstoden av innevarande riksdag må

komma att få avstå, uppbära ett belopp, motsvarande skillnaden mellan hans under tiden för militärtjänstgöringen uppburna avlöning såsom fanjunkare i reserven och den avlöning, han under samma tid skulle hava ägt åtnjuta såsom förste vaktmästare hos första kammaren; samt

2) att envar av vaktmästarna hos jordbruksutskottet R. Andersson, hos andra kammaren E. Blomberg och K. Ekberg samt hos andra lagutskottet A. Kjellgren ävensom portvakten A. Svensson må åtnjuta ersättning med hälften av vad han på grund av militärtjänstgöring fått avstå eller under återstoden av innevarande riksdag må komma att få avstå av sina avlöningsförmåner i riksdagstjänsten.

Stockholm den 4 juni 1940.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Sandén, Friggeråker, Sundvik, Leander, Andersson i Jäger och Lindblom;

från andra kammaren: herrar Lovén*, Paulsen, Andersson i Falkenberg, K. A. Westman, Gustavson i Västerås, Osberg, Svedman och Leffler.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.